

OYUN

kral lear hırçın kız

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREM: FATMA ÇOLAK

DÜNYA EDEBİYATI

william
shakespeare

KRAL LEAR - HIRÇIN KIZ

TİMAŞ YAYINLARI |
Dünya Edebiyatı Dizisi |

YAYIN YÖNETMENİ
Emine Erođlu

EDİTÖR
Ayşe Tuba Ayman

KAPAK TASARIMI
Ravza Kızıltuğ

1. BASKI
Aralık 2013, İstanbul

ISBN

TİMAŞ YAYINLARI
Cađalođlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24 Faks: (0212) 512 40 00
P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

timas.com.tr
timas@timas.com.tr

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT
Neşe Matbaacılık A.Ş.
Akçaburgaz Mah.
Mehmet Kopuz Sk. No: 17
Kıraç-Esenyurt/İstanbul
Telefon: (0212) 886 83 30
Matbaa Sertifika No: 22861

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
Tanıtım amacıyla yapılacak alıntılar dışında hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz,
yayınlanamaz.

ŞAHISLAR

İNGİLTERE KRALI LEAR

GONERİL, REGAN, CORDELIA Kral Lear'ın kızları

FRANSA KRALI

BURGUNDY DÜKÜ

CORNWALL DÜKÜ

Regan'ın kocası

ALBANY DÜKÜ

Goneril'in kocası

KENT KONTU

GLOUCESTER KONTU

EDGAR

Gloucester'in oğlu

EDMUND

Gloucester'in gayrimeşru
oğlu

OSWALD

Goneril'in kâhyası

CURAN

Saray mensuplarından biri

Soytarı

Doktor

Gloucester'in kiracısı yaşlı bir adam

Edmund tarafından işe alınan bir subay

Cordelia'nın hizmetkârı bir adam

Bir teşrifatçı

Cornwall'ın hizmetçileri

Lear'ın maiyetindeki silahşorlar, subaylar, haberciler, askerler
ve hizmetkârlar

[Yer: İngiltere]

I. PERDE

I. SAHNE

[KRAL LEAR'ın sarayı]

[KENT, GLOUCESTER ve EDMUND girerler]

KENT

Kral nezdinde sanırım, Albany Dükü daha imtiyazlı Cornwall Dükü'nden.

GLOUCESTER

Biz de öyle sanıyorduk, oysa taksimatta
Pek belli olmuyor Kral'ın hangi dükü kayırdığı.
Zira her birinin hissesi üzerine o kadar düşünülmüş ki
Hiçbiri tercih etmez diğerinin payını.

KENT

Bu sizin oğlunuz değil mi Lordum?

GLOUCESTER

Ben yetiştirdim onu bayım, sorumluluğu benimdi.
Fakat öyle zamanlar yaşadım ki evladım olduğu için.
Yüzüm kızara kızara nihayet alışverişim.

KENT

Anlayamadım.

GLOUCESTER

Oysa bu genç adamın annesi anlamıştı.
Öyle ki, bu anlaşmadan karnı büyümeye başladı.
Nihayet yatağında bir koca yokken, beşiğinde bir oğul buluverdi.
Bir kabahat görüyor musunuz bunda, söyleyin?

KENT

Bir kabahat ki neticesi pek hoş.

Keşke işlenmemiş olsaydı demem mümkün değil.

GLOUCESTER

Meşru bir oğlum daha var bayım, bu çocuktan birkaç yaş büyük. Fakat diğerinden daha kıymetli değildir gözümde.

Bu utanmaz, çağrılmadan dünyaya geldiyse de arsızlık ederek Annesi öyle çekiciydi ki, müthiş eğlenceli geçerdi vakitlerimiz. Gelgelelim piçini kabul etmekten başka çare bulamadım sonunda.

Bu soylu bayı tanıyor musun Edmund?

EDMUND

Hayır efendim.

GLOUCESTER

Lord Kent'tir kendisi.

Saygıdeğer bir dostum olarak hatırla onu bundan böyle.

EDMUND

Hizmetkârınızım efendim.

KENT

Sizi sevecek ve daha iyi tanıma gayretinde olacağım, biliniz.

EDMUND

Size layık olmaya çalışacağım efendim.

GLOUCESTER

Uzaklardaydı dokuz uzun yıl boyunca, fakat dönecek artık.

İşte Kral geliyor!

[*Boru sesi. KRAL LEAR, CORNWALL, ALBANY, GONERIL, REGAN, CORDELIA ve beraberlerindeki adamlar girerler*]

KRAL LEAR

Gloucester, siz çıkın. Yalnız Fransa ve Burgundy lordları kalsın.

GLOUCESTER

Elbette Kralım.

[GLOUCESTER ve EDMUND çıkarlar]

KRAL LEAR

Gizli planlarımızı açıklama zamanı, bir harita verin bana.
Üç kişi arasında bölüştürüyoruz krallığımızı.
Maksadımız odur ki, bu geçkin yaşımızda
Ölüme doğru yavaşça sürüklenirken
Sorumluluklarımızı bırakalım gençlerin omuzlarına.
Damadımız Cornwall ve en az onun kadar sevdiğimiz Albany,
Gelecekteki bir çekişmeyi şimdiden önlemek için
Kızlarımızın çeyizi olacak hisseleri artık belirlemeli.
En küçük kızımın gönlüne taht kurmak için
Mücadele eden Fransa ve Burgundy prensleri
Bu hevesle uzun süredir sarayımızda misafir.
Bugün burada taleplerine bir karşılık vermeliyiz.
Söyleyin kızlarım -bu andan itibaren, hem iktidardan, hem
ülkemiz toprakları üzerindeki hissemizden, hem de devlet mese-
lelerinden azat etmiş bulunuyoruz kendimizi- bakalım hanginizin
bize olan sevgisi en fazla?
Bilesiniz ihsanımız artacak sevginiz ölçüsünde.
Goneril, en büyük kızımız, sen başla.

GONERIL

Efendim, sizi çok seviyorum,
Kelimelerin kudretini aşacak ölçüde.
Siz ki, gözümün bebeğinden, kâinattaki her şeyden
Özgürlükten bile daha sevgilisiniz gözümde.
Parıltılı mücevherlere veya nadir bulunan kıymetli nesnelere
alakam
Size olan sevgime kıyasla pek sönük, pek zavallı.
Sağlık, güzellik ve onurla harmanlanmış bir ömrü sever gibi
Sevmekteyim sizi ben.

Öyle ki, şimdiye dek hiçbir çocuk böyle sevmemiştir babasını,
Hiçbir baba erişememiştir böyle bir sevgiye.
Nefesi kesen ve sözlerin yetmediği bu sevgiyi imkân yok dile
getirmeye,
O denli kudretlidir size gönül bağım.

CORDELIA

[*Kendi kendine*]

Cordelia, ne yapacaksın şimdi?
Sev ve sükût et.

KRAL LEAR

Gölgeli ormanlar ve çağıldayan sular,
Geniş etekli çayırlar ve bereketli nehirlerle
Bir baştan bir başa şu sınırlar içerisindeki her yer
Sana ve Albany'nin nesline kalsın!
İkinci kızımız, Cornwall'in karısı sevgili Regan'ımız, ne söyle-
yecek?
Konuş.

REGAN

Ben de kız kardeşimin hamurundanım efendim.
Bana ödündür onunla aynı ruhu taşımak.
Kalbim şahit, kardeşim tercüman oldu bütün hissiyatıma.
Yalnız değinmediği bir husus var ki ben kendimi
Uzaklaştırdım en zarif hislerin doğurduğu zevklerden,
Yetiyor bana sizin yüce sevginizde neşe bulmak.

CORDELIA

[*Kendi kendine*]

Ah Zavallı Cordelia!

Hayır, o kadar zavallı değilim, eminim ki
Benim sevgim dilimden dökülecek cümlelerden daha derin.

KRAL LEAR

Senin ve senden gelecek nesillerin olsun

Bu güçlü krallığımızın üçte biri olan geniş topraklar!
Ne sağlamlık, ne kıvanç bakımından azdır payına düşen
Goneril'e bahsettiğimizden. Şimdi, benim neşem
En sondasın fakat kardeşlerinden az değildir önemin gözümde
Ki, Fransa'nın üzüm bağları ve Burgundy'nin otlakları.
Çekişmektedirler senin aşkın ve alakan için.
Neler diyeceksin kardeşlerinden daha görkemli bir paya erişmek
için?
Söyle haydi!

CORDELIA
Hiçbir şey efendim.

KRAL LEAR
Hiçbir şey mi?

CORDELIA
Hiçbir şey.

KRAL LEAR
Hiçbir şeyden koskoca bir hiç çıkar. Tekrar söyle.

CORDELIA
Kederliyim, çünkü dili yok kalbimin.
Sizi, majesteleri, seviyorum bir evlat gibi
Ne daha fazla, ne daha az.

KRAL LEAR
Nasıl, nasıl Cordelia! Sözlerine çeki düzen ver biraz!
Aksi takdirde mahvedeceksin geleceğini!

CORDELIA
Aziz efendim!
Babamsınız, büyüttünüz, sevdiniz beni.
Bense size olan görevlerimi dürüstçe yerine getirdim
İtaat ettim, sevdim ve hürmetkâr oldum hep.
Kardeşlerim, söylerken sizi çok sevdiklerini

Neden evlendiler peki? Belki günün birinde
Sadakatle bağlanacağım bir bayla evlendiğimde,
Aşkımın yarısı onun olacak, ilgimin ve bağlılığımın da.
Emin olunuz, güya bütün kalpleriyle yalnız babalarını seven
Kardeşlerime benzemeyeceğim o zaman bile.

KRAL LEAR

Kalbin bu sözlere inanıyor mu?

CORDELIA

Daima aziz efendim.

KRAL LEAR

Bu kadar gençken böyle gaddarlık, öyle mi?

CORDELIA

Hem böyleleri genç hem de bu kadar dürüstüm efendim.

KRAL LEAR

Diyelim ki öyle, çeyizin dürüstlüğün olsun!
Güneşin kutsal ışıklarına, Hecate'in sırlarına, geceye
Bizi yaşatan ve öldüren yıldızların bütün hareketleri üzerine
And içerim ki, burada seninle bütün ebeveynlik alakamı kesiyorum.

Yakınlığımızı ve benim kanımı taşımanı yok sayıyorum artık.

Kalbime ve bana yabancı birisin.

Öyle görüyorum seni bundan sonra, sonsuza kadar.

Barbar İskitler yahut midesinin kıskırttığı hazdan

Kendi çocuklarını yutan bir adam,

Bağrımda yakınlık, merhamet ve yardım bulacaklar

Bir zamanlar kızım olan sen kadar.

KENT

Aziz efendim...

KRAL LEAR

Sus Kent!

Bir canavarla öfkesi arasına girme.
En çok onu sevdim ben ve sandım ki
İhtiyarlığım onun şefkatli ellerinde teselli bulacak.
Gözüme görünme!
Mezarımda huzur duyabilmek için, burada
Çekip alıyorum babasının kalbini ondan!
Fransa Dükü'nü çağır, Burgundy'yi, Cornwall ve Albany
Dükü'nü de!
Bu üçüncü hisseyi de iki kızım aralarında paylaşsınlar.
Onur saydığı kibri evlendirir Cordelia'yı!
Nüfuzumu, egemenliğimi ve krallığımın bütün gücünü
İkinize devrediyorum ortaklaşa.
Biz ise, sizin tedarik edeceğiniz yüz silahşorla
Aylık olarak dönüşümlü evlerinizde konaklayacağız.
Masraflarım size ait olacak sırayla.
Yalnızca adımızı koruyacağız
Ve bir kral olarak bize ait olanları.
İktidarım, gelirler ve ülkemin yönetimi
Sevgili oğullarınızın ve sizindir artık.
Sözümün onayı adına, küçük tacımı bölüşün aranızda.
[*Tacı verir*]

KENT

Haşmetmeap Lear!
Kendisini kralım olarak görmekle onurlandığım kişi,
Bir baba gibi sevip hizmet ettiğim
Dualarımda büyük efendim olarak andığım...

KRAL LEAR

Yay gerginleşti, kendini hedeften sakın!

KENT

Bırak havalansın, hatta delip geçsin kalbimi.
Lear çıldırırken Kent sınırı aşsa ne olur? Ey ihtiyar, nedir yapacağın?

İktidar dalkavukluğa aldanınca
Vazife konuşmaya korkacak mı sanırdın?
Şerefli adamların ilkesidir açık sözlülük.
Sözlerimin maksadı, Kralımızın çılgınlığına son vermesidir.
Hükmünüzde acele etmeyin, iyi düşünün!
Hayatımı ortaya koyuyorum dürüstlüğüme karşılık.
Sizi en az seven küçük kızınız değil.
Kısık sesleri boşlukta yankılanmayan kimseler
Sanmayın her zaman zalim kalplidir.

KRAL LEAR

Kent, hayatına biraz kıymet veriyorsan, daha fazla ileri gitme.

KENT

Düşmanlarınıza karşı can pazarına sürdüğüm hayatımı
Hiç korkmadım kaybetmekten.
Bütün emelim sizin emniyetiniz.

KRAL LEAR

Defol!

KENT

Neler olduğuna bir bakın da kalmama izin verin.
Ben olayım gözlerinizin aydınlığı.

KRAL LEAR

Apollo aşkına...

KENT

Apollo'ya yemin olsun ki Kral,
Beyhude yemin ediyorsun tanrılara.

KRAL LEAR

Vay köle! Vicdansız adam!

[Elleri kılıcına uzanır]

ALBANY, CORNWALL

Sevgili efendim, sabırlı olunuz.

KENT

Aklınızdan geçeni yapın haydi!
Doktorunuzu öldürüp ücretini sizi saran hastalığa ödeyiniz!
Ya iptal ediniz hükmünüzü
Yahut da ciğerimden feryat ederken bile
Günaha saptığınızı söyleyeceğim size.

KRAL LEAR

Dinle beni hain!
Sözümle kudretim arasına giren,
Ne karakterimin ne de kudretim dayanağı yapmacık gururunla
Henüz cüret etmediğimiz yemini bozdurmaya çalıştığın dan
İktidarımız ödüllendirecek seni!
Dünyanın fenalıklarından kendini kollamak için hazırlanadır.
Beş gün mühlet sana, altıncı gün
O düşman varlığını alarak çek git krallığımızdan!
Onuncu günde kovulmuş bedeninin hâlâ topraklarımızda ise
Ölüm saatin gelmiş demektir. Defol!
Jüpiter'e ant olsun, bu sözümü asla geri almayacağım.

KENT

Hoşça kalın Kral. Madem böyle oldu,
Özgürlük gibi yasaklar da burada yaşayacak.
[CORDELIA'ya]
Tanrılar korusun seni,
Düşünen ve doğru sözden şaşmayan kızım!
[REGAN ve GONERIL'e]
Umarım abartılı sözlerinizin arkasında durursunuz güzel işle-
rinizle,
Sevgi sözlerinizden iyi sonuçlar hâsıl olur dilerim.
Bundan böyle Kent, ey prensler, size elveda diyerek
Gidiyor yeni bir ülkede eski yaşamını sürdürmeye.
[Çıkar]

[*Borular çalar. GLOUCESTER, Fransa Kralı, Burgundy Dükü ve beraberindekiler yeniden girerler*]

GLOUCESTER

Fransa ve Burgundy Dükü burada asil efendim.

KRAL LEAR

Burgundy Dükü,

Evvela size başvurduk kızımızı isteyen iki rakipten biri olarak.

Bir çeyiz talebiniz var mı bizden,

Yoksa yalnız aşkınız yeterli midir size?

BURGUNDY

Asaletli majesteleri,

Sizin yüce ihsanınızdan daha fazlasını arzulamam ben,

Siz de daha azını teklif etmezsiniz zaten.

KRAL LEAR

Asil Burgundy Dükü, haklısınız.

Bir çeyiz bağışlamıştık kızımıza bizi öldürmezden evvel,

Fakat şimdi pula döndü gözümüzde kıymeti.

Bizim hoşnutsuzluğumuzla birlikte ve çeyizsiz halde

Hoşunuza giderse, uygun görürseniz

Buyurun buradadır ve sizindir.

BURGUNDY

Verecek bir cevabım yok.

KRAL LEAR

Kızımız nefretimizi aldı çeyiz yerine.

Zaafı ve kabalıyla öyle kırdı ki bizi

Yemin ettik bize uzak olsun diye.

Söyleyin kararınızı; evlilik mi, terk mi?

BURGUNDY

Asil efendimiz, beni affediniz.

Bu şartlar altında nasıl bir tercih yapabilirim?

KRAL LEAR

Pekâlâ, vazgeçin ondan,
Dosdoğru söyledim size kızımın servetini.
[FRANSA KRALI'na]
Size gelince, büyük Kral,
Nefret ettiğim bir canavarla evlendirerek sizi
İstemem sevginizi kaybetmek.
Bunun için yalvarıyorum size
Alakanızı daha değerli bir şeye çeviriniz,
Tabiatın bile kendisinden utandığı bir sefildense.

FRANSA KRALI

Ne garip, şu dünyada en sevdiğiniz şeydi o,
Bütün dualarınızda yer alan ömrünüzün meltemiydi.
Bir anda, nasıl korkunç bir suç işledi ki
En sevgili, en güzel bu varlık, sıyrılıverdi bütün güzelliklerinden.
İnsanlığın reddettiği bir suç olmalı bu canının
Yahut sizin üzerine yeminler ettiğiniz sevginiz geçekdişi.
Cordelia aleyhinde düşünmem için bir mucize gerekli.

CORDELIA

Kudretinize yalvarıyorum...
Sözümü bir kuyumcu titizliğiyle süsleyemem ben,
Söylemeden yaparım aklımdan geçeni.
Biliniz ki, ne çirkin bir leke, cinayet yahut iğrençlik
Ne de iffetsiz bir hareket veya onursuz bir davranıştır
Beni sizin lütuf ve merhametinizden mahrum eden.
Hırslı gözlerim ve abartılı bir lisanım olmayışdır
Sevginizi kaybetmeme sebep.
Oysa bunlardır benim
Yokluklarıyla gurur duyduğum biricik servetim.

KRAL LEAR

Bana elem vermek yerine
Daha iyiydi hiç doğmamış olman.

FRANSA KRALI

Hepsi bu mu! Bir karakter ki
Niyet ettiği işi söze dökmez.
Burgundy Dükü, matmazele son sözünüz nedir?
Dünyevi kaygılar bulandırıyorrsa aşkı, aşk değildir o.
Onu istiyor musunuz?
Çeyizi bizzat kendisidir.

BURGUNDY

Asil Lear,
Ona düşen hisseyi vermeniz şartıyla
Hemen burada Burgundy Düşesi olarak
Tutabilirim Cordelia'nın elini.

KRAL LEAR

Hiçbir şey vermem.
Ant içtim ve arkasında duracağım.

BURGUNDY

Babanızı kaybetmekle, bir kocayı da kaybettiğiniz için üzgünüm.

CORDELIA

Burgundy ferah olsun!
Aşkı servetime bağlı ise
Karısı olmam hiçbir zaman.

FRANSA KRALI

Dürüst Cordelia, yoksulluğuyla zenginliğe erişensin!
Yüzüstü bırakılmış halinle eskisinden de asil
Ve hor görüldüğün halde en sevgilisin!
Seni ve bütün faziletlerini sahipleniyorum.
Hakkımdır reddedilmiş olanı almak.
Ey tanrılar! Ne garip şey!
Onların soğuk ve umarsız tavırlarını gördükçe
Müthiş bir hürmetle alevleniyor aşkım.
Talihimin yoluna çıkan, Kralım, sizin çeyizsiz kızınız

Kraliçesi olacak asil Fransa'nın.
Burgundy düklerinin hepsi gelse bile
Alamazlar artık benden bu paha biçilmez kadını.
Cordelia, şu acımasızlara elveda de
Burayı kaybettin ya, bulacağın yer daha âlâ.

KRAL LEAR

Evlen onunla ey Fransa Kralı, senin olsun!
Bizim onun gibi kızımız yok, karşılaşmayacağız bir daha.
Sevgi ve bağışımızdan mahrum halde gitsin.
Geliniz, asil Burgundy Dükü.

[*Boru çalar. FRANSA KRALI, GONERIL, REGAN ve CORDELIA dışındaki herkes çıkar*]

FRANSA KRALI

Kız kardeşlerinle vedalaş artık.

CORDELIA

Ey babamın cevherleri, yaşlı gözlerle ayrılıyor sizden Cordelia.

[*Kendi kendine*]

Ne fena insanlar olduğunuzu biliyorsam da

Hatalarınızı dillendirmekten sakınıyorum.

Bir kardeşe yakışan budur zira.

[*Yüksek sesle*]

Babama iyi bakın, sizin şefkatli sinenize emanet ediyorum onu.

Heyhat! Ben onun merhametinden uzakta!

REGAN

Bize vazifemizi öğretme.

GONERIL

Kendi işine bak!

Seni talihinin sadakası olarak alan kocana uy yeter.

Sonunda hak ettiğini buldun

Babamızın sevgisinden mahrum kalmakla.

CORDELIA

Zaman ki açığa çıkarır her tür gizli saklıyı.
Kusurunu örten, alay ettiği şeyden utanır bir gün.
Hoşça kalın!

FRANSA KRALI

Gel benim dürüst Cordeliam.

[FRANSA KRALI ve CORDELIA çıkarlar]

GONERIL

Kardeşim dinle, ikimizle de alakalı bir hususta
Konuşmalıyız derhal.
Daha bu gecedan ayrılmak isteyecek babamız.

REGAN

Bu ay seninle kalması en doğrusu,
Gelecek ay ise benimle.

GONERIL

İhtiyarlıkla malül değişimleri elbet görüyorsun babamızda
Hem az da sayılmaz bunlar.
Düşün ki eskiden her şeyden çok severdi kardeşimizi,
Oysa alelacele hüküm verdi hakkında
Kovdu Cordelia'yı sağlıksız bir kararla.

REGAN

Yaşından ileri gelen bir zafiyet bu,
Onu bildim bileli böyleydi aslında.

GONERIL

En iyi ve güçlü zamanlarını yaşıyor, pervasız velakin.
Bundan sonra yalnız ihtiyarlığının zaafı değil,
Muhtemel ki asabi ve sebatsız halleri de sıkacak canımızı.
Üstelik serkeş inatçılığı da cabası.

REGAN

Kent'i sürgüne göndermesine sebep olan tutarsızlığından

Korkuyorum biz de nasiplenebiliriz.

GONERIL

Fransa Kralı'yla babamın vedalaşması var sırada,

Rica ederim, omuz omuza verelim.

Babamız bu durumda hâlâ hükmünü yürütmeyi sürdürürse

Bize başladığı iktidardan zarar görürüz ancak.

REGAN

Daha sonra gözden geçirelim bu konuyu.

GONERIL

Bir şeyler yapmalıyız, hem de vakit geçirmeden.

[Çıkarlar]